

COMMISSIE OMGEVINGSKWALITEIT UTRECHT

Agenda van de Commissie Omgevingskwaliteit, gehouden op dinsdag 12 december, in het Stadskantoor kamer V30.

Aanwezig: J. Ector (voorzitter), J. Crepon, H. van Dijk, W. Galema, C. van der Venne, E. Vlaswinkel, M. Schenk, N. Huitema, C. van Barneveld (secretaris) en R. Taapken (uitvoerend secretaris)

Voor adviezen zie: Bijlage planlijsten

Mededelingen:

- De eerste vergadering in het nieuwe jaar is op 9 januari. Het secretariaat van de commissie is niet aanwezig in week 52. Vanaf 3 januari pakken we de draad weer op.

Verslag

1. Aanwijzing Nieuwe Monumenten

CvB / VON-23-39600

Vooroverleg over het aanwijzen van nieuwe monumenten

Aanvraag : Gemeente Utrecht

Toelichting : Bettina van Santen (gemeente Utrecht)

Squit

Voldoet in principe

Er is veel waardering voor de manier waarop de gemeente Utrecht dit als één van de eerste gemeenten aanpakt. Het is een boeiende en veelzijdige selectie die van harte onderschreven wordt. De context in de periode van 1970- 2008 heeft een 'boost' gegeven in de architectuur en dat is terug te zien in deze selectie. Die 'boost' kwam niet alleen van de gemeente, maar ook van de Universiteit, protestacties van bewoners, het krachtenveld bij de bouw van Leidsche Rijn etc. Het ambitieniveau was hoog en dat is te zien in de selectie. De commissie is geïnteresseerd in de gebouwen en complexen die de lijst nét niet hebben gehaald. Daarnaast wil ze graag meer inzicht in de redengevende beschrijvingen met daarbij de vraag of die een voldoende kader bieden voor de toekomstige toetsing van plannen. De commissie verwijst voor haar reactie naar het gespreksverslag.

Gespreksverslag

Mevrouw Van Santen (Erfgoed) is in de vergadering aanwezig en geeft een toelichting op het voorstel voor de aanwijzing van nieuwe 'jonge monumenten' (post'65, periode 1970-2008). Met participatietrajecten is zo breed mogelijk opgehaald en dat heeft veel interessante verhalen opgeleverd. De lijst is tot stand gekomen via een groslijst van meer dan 200 gebouwen en complexen. Naast de traditionele criteria zijn ook 'belevingswaarde' en 'conceptuele waarde' meegewogen in de selectie. In de motivatie van de selectie ligt de nadruk op de essentie van het ontwerp en de motivering daarvan. In de redengevende beschrijvingen gaat het om de kernwaarden. Bij de toekomstige toetsing van bouwplannen of initiatieven is dat het kader. Mevrouw Van Santen geeft een korte toelichting op de selectie en op de te volgen procedure. Voor de kandidaat-monumenten die de selectie nét niet gehaald hebben (de B-lijst) wordt onderzocht of (enige) bescherming via het Omgevingsplan een mogelijkheid is.

De commissie reageert als volgt

- De toelichting geeft een prachtig inzicht in de Utrechtse context in deze periode. De opgaven van toen zijn inspirerend voor huidige opgaven. Het gaat dan om de zoektocht naar nieuwe woonvormen, reconstructie van woonwijken (wijk C), stadsvernieuwing/inbreiding, de groene

component (Provinciekantoor), verduurzaming en de behoefte aan betaalbare woningen. Het is interessant dat ook 'de verhalen' (participatie en beleving), kunsttoepassingen en de inrichting van de openbare ruimte een belangrijke rol spelen.

- De commissie raadt aan in de redengevende beschrijvingen de wezenlijke waarden nog specifiek te motiveren (*zonder het 'dicht te timmeren'*). Aangegeven wordt dat er nog inhoudelijke discussie is over de nadere duiding en dat bij een initiatief sowieso eerst een waardenstelling wordt gevraagd voordat men met een gebouw aan de slag gaat. De commissie geeft aan dat het dan van belang is dat het opstellen van een waardenstelling een gezamenlijk proces is.
- Als bepaalde materialen of elementen behoren tot de kernwaarde van het gebouw dan moet dit wel worden vastgelegd. Het moet ervaarbaar blijven dat een gebouw uit een bepaalde tijd komt. Gevoelswaarde en de herkenbaarheid van een ontwikkeling zijn belangrijke aspecten. De 'authenticiteit' bij oudere monumenten weegt in beginsel zwaarder omdat bij de jonge monumenten de bouwmaterialen vaak nog voor handen zijn. Bij stadsvernieuwingsprojecten is bijvoorbeeld vernieuwing mogelijk en bij de transitie van jonge monumenten toetst de commissie het architectuurbeeld en de inpassing in de bestaande stad.
- De commissie geeft in overweging om thema's als ecologie, milieu, kunst in openbare ruimte en 'levend erfgoed' te betrekken in de selectie (of eventueel bij een volgende selectie). Bij de Griftsteede is het bijvoorbeeld een optie om een groter deel van het Griftpark te beschermen, gelet op de kwetsbaarheid daarvan. Het gaat dan om het benoemen van het monument in zijn context en de voorbeeldfunctie van het park.
- De commissie is nieuwsgierig naar de 'Top 10 van de twijfelgevallen'. Ze zou daar graag nog kennis van nemen en ze raadt aan breed te kijken naar relevante thema's (scholen, kraakpanden, Stadhuis). Toegelicht wordt dat er bijvoorbeeld wel gekeken is naar scholen (buiten de Universiteit) maar dat die de selectie niet hebben gehaald vanwege de vele wijzigingen die in betreffende scholen hebben plaatsgevonden. Het is dan de vraag of het architectonisch concept nog herkenbaar en behoudenswaardig is. Daarin scoorden deze scholen te laag. Voor het stadhuis (Miralles) geldt dat het onderdeel is van een reeds beschermd monument

De commissie vindt het een heel inspirerende selectie die veel inspiratie biedt voor huidige opgaven. Ze ziet de vervolgstappen tegemoet. Interessant is ook de vraag hoe kwaliteiten geborgd kunnen worden in het Omgevingsplan. Dat biedt een andere manier om bepaalde waarden inclusief de directe omgeving te borgen.

2. Cartesiusdriehoek (garage Bouwveld 09)

CvB / VON-23-28172

Vooroverleg voor de bouw van een parkeergarage

Aanvraag : MRP

Ontwerp : EVA Architecten

Toelichting : architect Daniël Biesheuvel (EVA)

(zie notulen 22/08 en 19/09 2023)

Squit

Voldoet in principe

De commissie is enthousiast over dit plan. Er is een prachtige, groene parkeergarage in wording met een natuurlijke uitstraling. In de aanvraag om omgevingsvergunning wordt nog aandacht gevraagd voor de materialisatie (kleurstelling) van de kern en de vindbaarheid van de inrit van de garage. Voor het overige wordt verwezen naar het gespreksverslag.

Gespreksverslag

De architect gaat in op de wijzigingen die na de vorige bespreking zijn aangebracht. Het gaat daarbij over het inrichtingsplan (gewijzigde inrit, betekenis van het gebouw aan het plein en het verminderen

van het aantal containers), de daklaag met de constructie voor de zonnepanelen, het groenplan (meer rust qua soorten en beheerplan) en de duurzaamheidsaspecten (biobased materialen en losmaakbaarheid constructie). De supervisors kunnen zich vinden in het voorstel.

De commissie reageert als volgt

- De kleurstelling van de kern en de banden is aangepast ten opzichte van de vorige keer. De architect geeft aan dat een donkere kern (met een lage Albedo-waarde) te weinig licht reflecteert en daardoor te warm wordt. Dit is slecht voor de planten die er tegeneen groeien. De commissie is van mening dat in het vorige ontwerp de kern wat robuuster en sprekender oogde. Ze geeft in overweging dit nog nader te bestuderen in de exacte behandeling van de materialen. De toepassing van natuurlijke materialen wordt gewaardeerd, maar voorkomen moet worden dat het gebouw wat te grijs of grijs gaat ogen. Een iets donkerder kleurstelling van de kern ten opzichte van de banden wordt aangeraden (ton-sur-ton).
- Het groenplan is overtuigend. Alles valt goed op zijn plek en ook de verbinding met het luspark is erop vooruitgegaan. Het toekomstig beheer zal een aandachtspunt zijn en geadviseerd wordt de bruidssluier net wat meer ruimte te geven. De vindbaarheid van de entree blijft een aandachtspunt (zeker als je over het plein moet rijden). In dit verband adviseert de commissie de bewegwijzering integraal op te pakken.
- Het is volgens de commissie niet nodig (in relatie tot duurzaam materiaalgebruik) om de betonnen kern te stucen. Wellicht kan met een toeslag in het beton het beoogde resultaat bereikt worden.

De commissie ziet de aanvraag om omgevingsvergunning met vertrouwen tegemoet. Vanuit duurzaamheidsperspectief is het een mooie stap om natuurlijke materialen toe te passen.

Overige bouwplannen

De adviezen, genoemd in de planlijst d.d. 18/12/2023, zijn met een preadvies van de secretaris tot stand gekomen. De preadvisering is mede verricht op basis van de aan de verschillende beleidsniveaus verbonden criteria, zoals vastgelegd in de welstandsnota. Op deze manier wordt invulling gegeven aan de zogenaamde 'kan-bepaling'. Daarnaast wordt het plan getoetst in relatie tot de monumentale waarde. Met de vaststelling van dit verslag zijn de pre-adviezen geaccordeerd.

Rondvraag en sluiting

De volgende commissievergadering vindt plaats op 9 januari 2024

Aldus vastgesteld 18 december 2023

De voorzitter,

De secretaris,

J. Ector

C. van Barneveld